ja sodelovanja čim večjega kroga učiteljstva v tem pogledu. Zato je nujno potrebno, da se razširi delovanje v tem pravcu sedaj vsaj tudi na sekcije.

Organizacija naj bi se izvedla v obliki specialnih »Učiteljskih lig«, ki naj bi se osnovale pri centrali in vseh sekcijah. Predvsem bi prišle v poštev Učiteljske lige jugoslov.-češkoslovaška, — poljska, — bolgarska, — ruska ter s prijateljskimi državami — francoska in — rumunska. Vse pa le v toliko, kolikor so vzpostavljeni prijateljski odnošaji s poedinimi državami in v svrho, da se potom zbližanja učiteljstva teh držav ter potom spoznavanja šolskih in obče prosvetnih vprašanj izboljšajo in utrdijo tudi dobri odnošaji med učiteljstvom teh držav in se tudi s tem podkrepi in utrdi dobro razpoloženje med prijateljskimi državami.

Učiteljske lige naj bodo istočasno v tesni zvezi z občimi ligami enakega stremljenja ter naj pripravljajo svoje članstvo za vstop in sodelovanje v teh občih ligah tudi na drugih poljih medsebojnega sodelovanja in pospeševanja prijateljskih odnošajev.

Glavni namen učiteljskih lig bi bil, kakor je že iz gornjega razvidno, vzpostaviti in vzdrževati zveze z učiteljskimi udruženji slovanskih in ostalih prijateljskih držav, katerih delo in smer je v skladu s stremljenji in delom JUU ter tako sodelovati na mednarodni učiteljski akciji.

Podrobna naloga Učiteljskih lig bi bila:

Organizirati v ligi učitelje, ki povsem ali vsaj deloma obvladajo dotični tuji jezik. Vzpostaviti zvezo z učiteljstvom dotičnih tujih držav v svrho osnovanja enakih učiteljskih lig v prijateljskih državah, za sodelovanje v stanovskem, šolskem, pedagoškem in organizatoričnem prosvetnem pogledu. Organizirati zameno in medsebojno naročanje stanovskih, šolskih, pedagoških in organizatorično prosvetnih časopisov. Pospeševati izmenjavo knjig in spoznavanja literature, zakonov in odlokov v gori navedenem pravcu ter osnovanje specialnih liginih knjižnic, za medsebojno spoznavanje strokovne literature in utrditev dela v tem pravcu. Informativno obveščanje o stanovskih, šolskih, pedagoških in organizačno prosvetnih vprašanj tujih držav v domačih, predvsem strokovnih listih. Prirejanje medsebojnih kongresov in ekskurzij v prijateljske države ter delegiranje svojih zastopnikov na te kongrese in ekskurzije, na kongrese občih lig, v svrho medsebojnega zbližanja učiteljstva prijateljskih držav. Včlanjenje članov učiteljskih lig v obči ligi, osnovani za prijateljsko zbližanje dotičnih držav. Prirejanje tečajev za učitelje v svrho priučenja narodnega jezika prijateljske države. Avtentično poročanje učiteljskim ligam v tujih državah o stanovskih, šolskih, pedagoških in organizatorično prosvetnih vprašanjih v naši državi ter obratno, prejemanje avtentičnih poročil potom lig o položaju v tem pogledu v prijateljskih državah.

To so široki in dalekosežni cilji učiteljskih lig, ki naj usmerijo našo mednarodno stanovsko akcijo in stremljenje v novi pravec ter jo postavijo na širšo izrazito državno-nacionalno bazo.

Izvesti organizacijo te akcije bi ne bilo težko. Na teritoriju vsake sekcije JUU je sigurno par agilnih in vztrajnih članov, ki so vešči narodnega jezika prijateljskih držav in bi se posvetili tem idealnim nacionalno-državnim ciljem. Ni potrebno niti, da so na sedežih sekcij, ker lahko pismenim potom vršijo vso akcijo. Zborovanja članov poedinih lig bi se vršila ob priliki učiteljskih skupščin in ob priliki zborovanj splošnh lig, pri čemer bi se krepila zavest in bi se poglabljalo delo učiteljskih lig za mednarodno učiteljstvo akcijo.

Pravilnik učiteljskih lig za zvezo Jugoslovenskega učiteljskega udruženja z učiteljstvom prijateljskih držav in za mednarodno učiteljsko akcijo, ki obsega podrobne določbe za organizacijo te akcije, je predložila sekcija JUU za dravsko banovino glavni upravi JUU, da predloži ta predlog glavni skupščini JUU v Ljubljani.

Vsekakor je nujno potrebno, da usmeri tudi učiteljstvo svojo mednarodno akcijo v nacionalno smer ter podpre s svojimi stanovskimi in strokovnimi prijateljskimi odnošaji z učiteljstvom prijateljskih držav vnanjapolitična stremljenja Jugoslavije ter postavi svojo stanovsko organizacijo tudi v službo državno-nacionalnih ciljev.

Светолик Аврамовић,
претседник секције за град Београд.

Да би се, пак, на изградњи нових школских зграда управљало по једном сталном и утврђеном плану и систему, израђеном у Просветном одељењу за дужи низ година, а и према стварним народним потребама, овај план је детаљно разрађен преко нарочито одређених комисија за израду детаљне **среске школске мреже.** Ове комисије, које су постојале за сваки управни срез у бановини, још прве половине 1931 г., израдиле су врло брижљиво и савесно детаљне школске мреже за све управне срезове. Овом школ. мрежом утврђено је, да је потребно у дринској бановини подићи 375 нових школ. зграда у местима где нема школе, у 218 школских општина постоји насушна потреба за проширивањем садашњих школских зграда, због већег и сталног прираштаја школских обвезника, и у 153 места дотрајале и неупотребљиве школ. зграде заменити новим и хигијенским.

За овај циљ, Просветно одељење је израдило и планове и предрачуне за типове школ. зграда са 1, 2 и 3 учионице, учитељ. становима и купатилом школским. Ови се планови шаљу школ. општинама бесплатно, на њихов захтев. На овај начин је практично решено и питање, да се школ. зграде подижу по одредбама Закона о здравственој заштити ђака.

За опсежније приступање подизању школ. зграда, банска управа је узела још пре годину дана у комбинацију један зајам од 30 милиона динара. Из тог зајма би се давали општинама дугорочни зајмови на 20—30 година и уз камату, која би била нижа од камате, коју би банска управа плаћала зајмодавцу. Посве сиромашним општинама чиниле би се и овде посебне олакшице. Овај зајам је због општих привредних прилика остао за сада нереализованим.

Последице опште привредне депресије погађају нарочито осетно и издржавање основ. школа у овој бановини, које одговара општем привредном стању становништва њеног. У 1932 год. било је предвиђено кроз школске буџете за издржавање школа — 19,882.350 Дин а од тога примљено само 8,671.925 Дин, што значи за 11,210.425 динара мање, него је било одређено. Ако од своте примљеног издржавања изузмемо град Сарајево, које има 13 држав. основ. школе, онда је 614 држав. основ. школа у бановини примило само 6,284.780 Дин или просечно на једну школу 10.202 Дин. Кад се узму у обзир, да је у ову своту урачунат и износ за кирије, огрев, плату школ. послуги, учитељ. станарину, онда се може претноставити, колико школе добију за стварно своје издржавање. Тачно је, да у многим местима, мора се захвалити једино оном великом и неисцрпном идеализму, љубави и материјалним личним жртвама наших народ. учитеља, тих неуморних просветних апостола и културних трудбеника, што школе у многим местима пасивних крајева ове бановине, раде.

Из овог стања назире се и чињеница, да је систем данашњег начина издржавања основ. школа себе преживео. Економски нездраву, слабу и неорганизовану управну и школ. општину, мора заменити економски јача, здравија и рационалнија основа, као што су држава или бановина. Постоји у овом погледу и предлог Просветног одељења банске управе, да се од чистог прихода сарајевске државне штампарије, која би израђивала писанке, цртанке, вежбанке и уџбенике, издржавају најсиромашније основне школе.

Питање броја одељења у непосредној је вези са државним просветним буџетом и општом економско-привредном кризом. Према податцима, у овој школ. 1932/33 г. недостајало је око 60 учитељских снага. Овоме броју додајемо и 54 мање учитеља него одељења у 21 школ. срезу, те се и број упражњених учитељских места пење на 114. Просветне су се власти у овој невољи помагале спајањем одељења и полудневном и прекодневном наставом, што је све отежавало и онако тежак положај данашњег учитеља у пасивним крајевима ове бановине. Напоран рад под оваквим условима исцрпљује све умне и физичке снаге многих учитеља у овој бановини, што худи и општим резултатима и успеху наставе и здрављу наставника.

У овој школ. 1932/33 год., отворено је 31 ново одељење, али је због недовољног броја учитеља затворено 14 одељења, те је ове школ. године само 17 одељења више него у прошлој. Исто тако, због руинираних школских зграда и због оскудице у наставном особљу, затворено је 10 школских зграда.

Бројно стање наставничких лица данас у дринској бановини износи 1675, који раде у разреду, и то 794 муш. и 881 жен. Овде није узет у обзир и број наставника, деташованих на рад у Просветном одељењу, код школског надзорништва и код разних просветно-културних установа, којих има 36. Према овоме броју и броју основ. школа, на једну основ. школу долазе просечно по 2 наставника.

Од означеног броја учитеља, било је 12 управитеља без одељења и 27 школ. надзорника, од којих су: по срезовима као стално постављени 11 (из учитељских редова 10 а 1 са В. П. Школом), вршиоца дужности по срезовима 12 (8 из учитељ. редова и 4 са В. П. Школом), 3 на раду код Просветног Одељења и 1 код »Просвете«. По годинама службе, било је школ. надзорника од 8—39 год.

Ђуро Логомерац,
претседник секције за Савску бановину.

Број деце, која су стварно походила основ. школу био је у овој школ. 1932/33 год., крајем I полугођа: 67.290 м. или 73'44 % и 24.333 жен. или 26'56 %. Према броју школа и наставних лица, просечно на 1 школу полази по 150 ђака, на 1 одељење по 120, 94, 77 или 61, а на једног наставника по 60.

Питању васпитања и душевно заостале деце, Просветно одељење је поклањало велику пажњу, отворивши три помоћна одељења у три сарајевске основне школе. Ова акција ће постепено бити пренашана и на остала већа места у бановини. Поред ове акције, Просветно одељење је посветило и нарочиту пажњу оснивању забавишта, којима до скоро није обраћана довољна пажња, већ се од стране државе препуштала брига о забавиштима приватној иницијативи, особено у овој бановини католичким манастирима. На почетку свога рада, банска управа је затекла само једно забавиште у Чачку. Данас их има 12 са 13 одељења и исто толико и приватних.

Исто тако, у циљу ширења писмености, Просветно одељење је водило велику акцију и на оснивању аналфабетских течајева. До сада су на територији ове бановине, од почетка њеног деловања до данас, отворена: 91 течај за неписмене у грађанству са 2336 м. и 877 ж. полазника; 90 течајева у војсци за 12.316 полазника.

У даљем настојавању подизања народне просвете, Просветно одељење је утицало и помагало развој што већег броја народних књижница и читаоница, чији број данас, од почетка формирања банске управе, износи 219 са 9387 чланова и око 250.000 динара вредности у књигама. У току 1932 год., Просветно одељење је дало овим књижницама 2314 ком. књига у вредности

Милош П. Павловић, Сарајево:

Кратак развој народног просвећивања и учнтељске организације у Дринској бановини

Милош Павловић,
претседник секције за Дринску бановину.

Развој просветних и просветно-културних прилика у Дринској бановини, од њеног формирања до данас, показује несумњиви успех, који је нарочито изражен у добро организованим и систематски изграђиваним условима, под којима се овај развој снажно и указивао. Поређењем затеченог стања до формирања Дринске бановине, и стања, које данас показује ова бановина у просветном и културном погледу, добија се рељеф општег стања народне просвете у бановини, на чијем су изграђивању истинском службом радили Просветно одељење банске управе и просветни пионери — народни учитељи-це. Нарочито запажене чињенице, очито илуструју сарадничко-заједничка настојања свих учитеља-ца с једне и Просветног банског одељења и Ј. У. У. — Секције за Дринску бановину с друге стране, да се просветни и културни живот ове бановине, што пре и што темељније уздигне на висину позитивног културног изграђивања. Колаборација просветног одељења и Ј. У. У. — Секције за Дринску бановину, као и организованог учитељства у бановини, пружила је јасно извучене контуре планског даљег заједничког рада у просветном и културном подизању народа у Дринској бановини. У овом погледу, резултати су видни, дајући пуно јемства за даљи интензиван и успешан рад у том правцу.

I.

На дан формирања Дринске бановине, 15. XI. 1929. год. затечено је на њеној територији 683 основних школа са 1792 одељења. У току од две године, овај се број повећао за 40 школа и 246 одељења. Али померањем бановинских територијалних граница законом о изменама и допунама закона о називу и подели Краљевине на управна подручја, од 28. VIII. 1931. год. и број основних школа се у Дринској бановини знатно смањује, јер су из састава ове бановине отпали срезови са најгушћом школском мрежом, ушавши у састав суседних бановина. То су срезови: винковачки, вуковарски, жупањски, сремско-митровачки и шидски.

После проведене ликвидације ове територијалне измене, отпале су 123 државне основне школе са 430 одељења и 4 приватне са 5 одељења, из састава ове бановине. У састав, пак, ове бановине, ушли су само травнички и моравички срез, са само 26 државних основних школа, са 59 одељења и 2 приватне основне школе са 8 одељења. Укупно у састав ове бановине ушло је 28 основ. школа са 67 одељења, док је из састава отпало 127 школа са 435 одељења. Разлика од 99 основ. школа са 368 одељења, претставља смањење броја основних школа и одељења у Дринској бановини, услед измене бановинске територије.

На територији од 27.847 км², са 1 милијун 524.340 становника, Дринска бановина има данас 627 државних основ. школа са 1677 одељења у 1583 учионица. Једна основ. школа просечно долази на 44 км² са 2431 становника. Приватних основних школа има 12 са 46 одељења. Данас Дринска бановина има укупно 639 основних школа са 1723 одељења. Према овоме, пораст школске мреже до данас износи 55 основ. школа и 246 одељења.

Густина школске мреже није у свима деловима бановине подједнака. Најповољније су прилике у срезовима: поцерски (Шабац), са 1 осн. школом на 20 км² и 1979 становника; посавски (Обреновац), са 1 основном школом на 23 км² и 2069 становника; азбуковачки (Љубовија), са 1 основ. школом на 25 км² и 1468 становника. Најнеповољније стање је у неким срезовима пређашњих области, као срезова: кладањски са 1 школом на 357 км² и 7310 становника; власенички са 1 основ. школом на 117 км² и 3752 становника; зворнички са 1 школом на 107 км² и 6761 становника; жепачки са 1 школом на 102 км² и 4489 становника; тузлански са 1 школом на 76 км² и 3201 становника.

Оваква неуједначеност у школској мрежи, нарочитом је бригом Просветног одељења бан. управе, које настојава свим средствима, да се и у овим оскудним срезовима подигне што пре и што већи број основ. школа. Истакнут је принцип, да је први услов у подизању и унапређењу опште народне просвећености, у довољном броју основних школа, сразмерно просторности и густини насељености појединих крајева, руковођећи се при том социјалном правдом, да и економски најслабији крајеви што пре добију основ. школу. Настојавање Просветног одељења, да се овај принцип, по већ изграђеном просветном програму, спроведе до крајњих могућности, наилази на велике тешкоће, јер се указала баш потреба да се школске зграде подижу у сиромашним и оскудним селима, где месно становништво, због осетљиве привредне кризе, није могло обилнијим средствима да помогне и убрза рад на подизању нових школских зграда. Доприноси народа састојали су се обично у радној снази и прибављању грађе, а потребна новчана средства очекивана су увек од банске управе и државе. Па и поред ових сметњи, настојавања банског Просвет. одељења, да се свуда помогне, дало је одговарајуће резултате. Од почетка формирања бановине, подигнуто је до данас у дринској бановини 55 школских зграда и то у 44 места, у којима раније није било школа а у 11 места извршена је замена старих и дотрајалих зграда. У 22 места налазе се школске зграде у изградњи. На име помоћи за подизање, проширивање и преправку школских зграда, дала је банска управа од почетка свог формирања, преко 7 милиона динара.

од 19.160 Дин и у готову, за подизање просветних домова — 30.000 Дин. Најбољи просперитет ових установа показује се у срезовима: поцерском (Шабац) и мачванском (Богатић), јер о њиховом раду води старање врло агилна народна књижница и читаоница у Шапцу, са оснивачем својим, професором г. Поповићем Живојином, који је вернички служио и служи просвећивању широких народних слојева путем ових народних установа. Просветно одељење је до данас од почетка свог рада, доделило овим установама помоћ у књигама са вредношћу 350.000 Дин и у готову 200 хиљада динара.

Исаије Митровић,
претседник секције за Врбаску бановину.

Акција, пак, са отварањем покретних школа за сеоске домаћице, наилази све више на разумевање и интересовање широких слојева народних, благодарећи озбиљној и живој пропаганди банске управе и њеног Просветног одељења. Од 1929 и. до данас, одржано је на територији ове бановине 70 оваквих школа, кроз које је прошло око 2000 сеоских девојака и жена. Просветно одељење је организовало овај корисан посао на тај начин, што стално перманентно раде 15 оваквих школа и 7 ткаоница, кроз које редовно пролазе 400 жена и девојака са нашега села. У овим установама редовно су и аналфабетски течајеви, јер су полазнице махом неписмене. Сталне домаћичке школе на интернатској основи налазе се у Ивањици и Чајетини.

Најзад, банска управа је увек помагала и све акције Ј. У. У. Секције за Дринску бановину за морално и интелектуално усавршавање учитеља основ. школа. Ради спремања учитеља за пропагирање рационалне пољопривреде и задругарства, отворена су иницијативом Пољопривредног одељења до сада четири пољопривредно-задругарска течаја при нижој пољопривредној школи у Бутмиру и три при нижој пољопривредној школи у Шапцу. Кроз ове течајеве прошло је до сада око 200 учитеља из Дринске бановине. Исто тако, Пољопривредно одељење је приредило и обавило, преко својих среских пољопривредних референата читав низ калемарских течајева за учитеље основ. школа. А при мушкој учитељској школи у Сарајеву, одржан је од 10. IX. до 10. X. 1931 год. течај за усавршавање учитеља и њихово упознавање са тековинама савремене педагогике и дидактике. Овај течај је походило 50 учитеља-ца дринске бановине. Поред овога, 1932 год. под управом Ј. У. У. — Секције за Дринску бановину приређен је и други феријални учитељски течај радне школске праксе и теорије, Соколства, хигијене и вештина по програму и плану, одобреном од Министарства просвете. Овај се течај могао одржати и успешно завршити једино помоћу издашне субвенције Просветног одељења у Сарајеву у износу од 40.000 Дин. Течај је трајао од 21. VII. до 25. VII. 1932 г. Течај је походило и завршило 25 учитеља-ца из целе Краљевине. Израђени предмети на часовима ручнога рада, уступљени су Секцији за почетак оснивања школ. музеја.

Усавршавању учитеља-ца ове бановине, намењено је и оснивање школског музеја, јер ће материјал прикупљен у њему, а нарочито стална изложба учила и стручна педагошка библиотека, послужити даљем образовању учитељства и његовом потпунијем упознавању педагошких новина. Овај би музеј, који је сад са педагошком библиотеком Секције, под управом Секције смештен у просторијама Просветног одељења банске управе, по подизању учитељског дома у Сарајеву, заједно са библиотеком био смештен у исти дом.

Водећи бригу и о сталешком унапређивању нашег учитељства, банска управа је учинила већ неколико знатних материјалних издатака за помоћ Ј. У. У. — Секцији за Дринску бановину. Поред издатих јој 10.000 Дин, ради оснивања саме секцијске организације, банска управа је вотирала и 40.000 Дин за подизање учитељског дома у Сарајеву. Поред овога, банска управа увек излази на сусрет свима подухватима наше Секције у подизању сталешке организације.

Из ових података може се добити јасна слика развоја просветних прилика у дринској бановини од њеног оснивања до данас. Рад на подизању нових школских зграда и отварању нових школа, као најпречи задатак банског Просветног одељења, уведен је правим и добрим путем и захваљујући пуном разумевању и интересовању народа за ову акцију, учиниће се и уз релативно скромна средства, која ће Просветном одељењу, због опште привредне кризе, стајати на расположењу, добар корак напред.

II

На дан 25. маја 1931 год. извршена је ликвидација бившег У. Ј. У. — Повереништва за Босну и Херцеговину и формирана нова организација Ј. У. У. — Секција за Дринску бановину, која је одмах приступила живом спровођењу организације у духу нових друштвених правила. У томе раду управа Секције је руковођена основним погледима и принципима нашег сталежа на циљ и средства Ј. У. У., тежећи да ти погледи и принципи продру у све редове учитељства ове бановине.

У почетку је Секција формирала 35 среских друштава. Но реорганизацијом бановина, отпало је од ове бановине пет управних срезова са око 400 учитељских лица. Тиме је била померена сразмера у бројном односу учитељства.

Сви управни срезови у бановини организовали су се по среским учитељским друштвима. Од укупног броја учитељства у бановини, било је онда организовано 87 % или 1470 активних учитеља-ца у 29 среских друштава. На крају прве пословне године, Секција је бројала 29 среских друштава са 1522 члана, док је на крају друге пословне године остало 28 среских друштава са 1472 члана или 86 % службеника основне наставе у овој бановини. Изван организације је данас 239 учитеља или 14 %. Према првој пословној години, организација у Дринској бановини бројно је била већа од организације у другој години за 52 члана.

Марко Цветковић,
претседник секције за Вардарску бановину.

Поред прибирања бројних снага у редове Ј. У. У., управа Секције је настојала, да рад среских друштава буде правилан и саобразан друштвеним правилима, да се изводи по основној линији идеологије нашег Ј. У. У., да буде не само заштитник сталешких интереса, него и иницијатор и заступник сваког културног и просветног напретка у своме крају. Данас чланови Ј. У. У., учитељи-це имају у Дринској бановини иницијативу у својим рукама са све културне, просветне и хумане подухвате. Они данас раде у: кредитним, потрошачким, сточарским, пчеларским, живинарским, млекарским, машинским и здравственим задругама, Соколу, Црвеном Крсту, Јадранској стражи, Удружењу резервних официра и ратника, Народној Одбрани, Колу Српских Сестара, дилетанским позориштима, »Просвети«, »Гајрету«, »Напретку«, пољопривредним подружинама, певачким дружинама, народним књижницама и читаоницама, Хрватској жени, туристичким друштвима и т. д.

У свом даљем двогодишњем пословању, Секција је највећу бригу посветила организацији и јачању фонда за градњу учит. дома у Сарајеву. У овом циљу, Секција је одлуком господина Бана Дринске бановине од 30. XII. 1931 год. IV. Број 45.531/31. добила право да издаје за све ученике основних школа у бановини »ђачке књижице«, које су до 1. јуна 1933 г. донеле Секцији за овај фонд, прихода у динара ?? Поред књижица, Секција је издавала у корист овог фонда и »ђачке бележнице« и »табеле полугодишњег школског извештаја«, а у припреми је да изда још некоја своја издања. Укупна сума овог фонда, у готовом и роби, износи на дан 1. VI. 1933 г. Дин 420.198'12.

Не мању бригу је Секција посветила и задужбини почившег митрополита Хаџи Саве Косановића, којом управља управа Ј. У. У., Секција за Дринску бановину. Имовина овога фонда, којом је руковала управа Секције, на дан 1. VI. 1933 г. износила је у готовини 145.559 Дин и имање у Сарајеву и околини.

Нарочиту бригу је Секција ипак посвећивала и тако званом »Београдском пензионом фонду«, у који су у своје време улагали само учитељи-це пређашње Босне и Херцеговине, радећи интензивно, да се улози из тога фонда поврате улагачима. По аутентичним званичним подацима, установила је Секција, да је од улагача наплаћено а није им враћено Дин 496.024'70. По аутентично састављеним списковима, зна се данас, којим лицима припада износ од динара 336.238'88, а за остатак од динара 159.785'82, не зна се, којим лицима и колико припада, јер су о томе изгубљени подаци. Секција моли надлежне и при крају је и одлука, да се износ од Дин 336.238'88 дефинитивно исплати на једну признаницу Секцији Дринске бановине, која се обавезује да улагачима исплати њихове улоге по објављеном аутентичном списку у »Народној просвети«; да се износ од 159,785'82 Дин исплати у корист учитељских домова Секцијама: Сарајево, Бања Лука, Цетиње и Сплит, сразмерно срезовима пређашње Босне и Херцеговине. Секцији у Сарајеву би припао део од Дин 53.261'85. Решења по овоме питању су при крају и надати се, да ће њима учитељски домови као и улагачи добити што пре своје делове и улоге.

На заштити права и интереса чланова организације, Секције је непрекидно радила, имајући у томе и великих и добрих успеха, благодарећи у првом реду ставу Секције и односу њеном према Просветном одељењу бановине, који је увек био на здравим основама и у најбољем складу. Исто тако, успешном деловању Секције у заштити права и интереса својих чланова, као и успешној обради и осталих сталешких питања, Секција има да благодари и своме ставу и односу према Извршном и Главном одбору, а нарочито према њиховом претседнику, г. Рашићу. Овај став и однос били су увек коректно другарски, сарадничкн и помажући.

На сталну интервенцију претседника Извршног одбора, Секција је добила потврду о ликвидацији бившег Повереништва У. Ј. У. за Босну и Херцеговину у Сарајеву, која је одобрена одлуком Министарства Просвете са ОН Бр. 32.824/33 од 16. V. 1933 г., чиме је данашња Секција правно призната за правног наследника имовине бившег Повереништва.

Целокупни приходи Секције у 1932/33 год. били су Дин 370.653'07, док су расходи износили само Дин 83.212'54, те је Секција завршила другу годину свога рада и пословања суфицитом од Дин 276.299'93.

Велики морални капитал једне јаке организације треба и вреди улагати и трошити за решавање великих сталешких питања, као и питања стручних, културних и опште националних. Ситна питања односе и време и труд организагије на штету крупних и начелних општих питања сталежа и организације. Анализирајући рад среских друштава кроз ове поставке и на овим основама, утврђује се чињеница, да има среских друштава, која заузимају извесан, посве пасиван став према организацији, не дајући, при том, управи Секције ни толико могућности, да се узроци таквог држања расветле и нађу. Овакав однос је уопште штетан. Њега треба поправити и управа Секције је чинила све што је могла, да тај однос поправи и да добије бар сазнање узрока нездравим односима појединих среских друштава према Секцији и Главном, односно Извршном одбору оргањизације. Међутим, на II редов. скупштини Секције, одржаној 4 и 5 јула о. г., скупштина је једнодушно издала поверење управи Секције уз захвалност на досадањем раду, док је са 25 против 24 гласа, тајним гласањем, наглашено неповерење Извршном одбору. Овим прегласавањем и опсежном дискусијом око овога, Секција ипак није могла да добије расветљење узрока апстиненције неких среских друштава, која се уопште нису јављала Секцији или се јављала само пошиљком чланарине својих чланова. Узроци апстинирања могу бити разноврсни, али би жалосно било, ако би један од тих био у подвајању учитељства на два-три табора и то ради личних питања и питања личне нетрпељивости у вођству организације и њене околине. Ако су по среди начелна питања, треба приступити њиховом озбиљном проучавању и третирању на форумима, правилима одређеним, и онако како то углед и достојанство свега учитељства захтевају. Секција истиче, **да нема ни једног спорног питања у нашој организацији, које се не би дало и могло расветлити и дефинитивно решити у кругу саме организације, без икакве помоћи пређашњег вођства и без оне јалове полемике, у ступцима нарочито основаног учитељ. листа.** Лична питања морају изостати, јер нам она худе угледу. Без њих се мора, без њих се може. Воља неколицине, лично нерасположених другова, према друговима у вођству данашње организације, не сме бити узус распре међу чланством наше моћне и велике организације. **Нова оријентација учитељства изграђена је, не што је то неко — лево или десно — хтео, већ што је то хтело учитељство Краљевине Југославије, које тражи да се његова воља, његови оправдани захтеви цене и поштују.** Са том поруком, верујемо, да ће и овогодишња Главна скупштина у белој Љубљани бити једнодушан израз југословенског удруженог учитељства; са том поруком ће учитељство дати на знање свима и свакоме, да југословенско народно учитељство има пред собом много узвишеније задатке и просветне проблеме да решава, и да лична и ситна питања личне природе, њега не могу интересовати на Главним скупштинама. **То је захтев радног учитељства, које жели да сваки члан организације врши своју дужност онако, како то углед народних просветитеља и изградитеља нове младе, здраве и расне Југославије — захтева.**

Đorđe Mirkov:

Zadaci našeg udruženja

Zadaci našeg Udruženja su toliko obimni i raznovrsni, da je vrlo teško o njima iscrpno govoriti, još teže ih sistematski srediti, a najteže utvrditi red, kojim treba da se osvaraju.

Đorđe Mirkov,
pretsednik sekcije za Dunavsku banovinu.

Ako je reč o iscrpnosti i sistemu, mislim da je o našim zadacima i dosta iscrpno, a i dosta sistematski govoreno i pisano.

Ali, kad se tiče reda ostvarenja, njega niti je ko temeljno postavio, niti se uopšte takvom sistematskom ostvarenju pristupalo.

Ko ne veruje, neka uzme i pretrese naše istaknute programe i želje u ovih 12 godina kako postoji naše Udruženje, i neka proveri šta se od tog u toku tih 12 godina ostvarilo, pa će se uveriti u to.

Istina, i ti naši programi nisu uvek bili savršeni, bivalo je i biva i danas i pogrešnih stremljenja, ali, i ono što je bilo dobro, slabo se ostvarivalo.

Zaista, moglo bi ići u poslovicu, da učiteljstvo, koje se bori protiv verbalizma u školi, praktikuje tu metodu u Udruženju. I to ne za jednu ili dve, nego kroz svih 12 godina svog opstanka.

Izvolite pročitati sve zapisnike, svih sreskih, pokrajinskih, sad banovinskih i glavnih Skupština, i načićete sa malo izuzetaka kilometarske programe, zahteve, želje i rezolucije.

I to se tako stereotipno ponavlja iz godine u godinu, valjda za to, da ih svi dobro naučimo na pamet. A oni, koji bi bili pozvani da ih proučavaju, uplašeni od toliko molbanih jektenija, često ih i ne pročitaju do kraja.

Pesnici ne vole ako im se pesme odveć često recituju, i tvrde, da nema sigurnijeg načina za depopularizaciju jedne stvari.

Nije isključeno da i mi učitelji tako prolazimo sa svojim rezolucijama u kojima se mnogi refrenj stalno ponavljaju. Ja mislim da ni širokoj publici neće uvek biti simpatične takve dugačke litanije kad ih čita u dnevnim listovima.

A to, što sam ovde naveo, pretpostavljam opravdano, da smo svi iskusili i znamo. Ipak, iduća skupština, ne pitajući i ne hajući za sudbu lanjske rezolucije, kao ni za lanjski sneg, počinje pesmu iznova.

Šta da se radi?

Utvrditi red u izvršenju programa, uzimati manje stvari, ali uvek najvažnijih, pa ih forsirati sistematski i energično. Iz sveg nagomilonog materijala, svih skupština u jednoj godini, selekcionirati za glavnu skupštinu bitno i najvažnije. Rezoluciju Udruženja neka sastavlja i sprema Glavni odbor, neka sve zahteve temeljno obrazloži i takav predlog neka se otštampa kao predlog za rezoluciju glavnoj skupštini.

Šta je pokazala dosadanja praksa?

Odbori za rezoluciju, birani »ad hoc« daju opširne, nesređene i slabo obrazložene rezolucije. Obično se članovi trude da svaki unese sve želje grupa koje pretstavljaju, i zato u rezoluciju ulaze često stvari manje opšte prirode, katkad i sitnice, i naivnosti.

Zato mislim, da se rezolucije ne izdaju odborima, nego, da, prema unapred spremljenim predlozima Uprâva, budu pretresane u plenumima. Isto tako i za Glavnu skupštinu. To će biti korisnije i bolje, jer će predlog imati vremena da čitaju pre Glavne skupštine široke mase učitelja.